

SEN OLMASAYDIN (LEVLÂKE)

Yapılan birkaç ankette Diyanet'te görev yapan birçok din görevlisinin dahi bu rivayeti "ayet", bir o kadarının da "sahih hadis" zannettikleri saptanmıştır.

Kitap ve Hikmet Dergisi'nin 13. sayısında "Allah'ın Beşer Resûlü" başlıklı bir yazımız yayımlanmıştır. O yazıda Hristiyanların İsa Aleyhisselâm hakkında benimsedikleri aşırı kutsamacı/yüceltmeci tutum ile müşriklerin Allah'ın nebîlerinin beşer oluşuna karşı geliştirdikleri olumsuz söylem, İslâm dünyasında karşılaşılan bazı aşırı yüceltmeci nebî tasavvurları ile mukayese edilmeye çalışılmıştır. Yazının bir bölümünde tasavvufta yaygın olan hakikat-i Muhammediye¹ inancına yer verilirken halk arasında genellikle ayet veya kutsî hadis² olarak bilinen "Sen olmasaydın... Sen olmasaydın... Ben kâinatı asla yaratmazdım" (لَوْلَا كَمَا خَلَقْتُ الْإِنْفِلَاكِ = *levlâke levlâke lemâ halaktu'l-eflâk*) uydurma (mevzû) rivayetine de değinilmiş; fakat detaylı bir malumat verilmemişti. Bu yazımızda söz konusu o rivayet hakkında biraz daha ayrıntılı bir şekilde durmak istiyoruz.

1 Tasavvufta Resûlullâh'ın manevî şahsiyetini ifade etmek için kullanılan; ama Kur'an ve Sünnetle uzaktan yakından alakası olmayan hakikat-i Muhammediye inancı kısaca şöyledir: "Hz. Peygamber'in altmış üç senelik zamanla sınırlı cismanî hayatından ayrı bir varlığı daha mevcuttur. Allah'tan başka hiçbir şey yokken ilk defa hakikat-i Muhammediye var olmuş, bütün yaratıklar bu hakikatten ve onun için hakedilmiştir. Âlemin var olma sebebi, maddesi ve gayesi bu hakikattir. Tasavvufta sık sık kullanılan ve kutsî hadis olarak da rivayet edilen, "Sen olmasaydın ben kâinatı yaratmazdım" (levlâke...) ifadesiyle bu husus anlatılır. İlk ilâhî tecelli olması sebebiyle "taayyün-i evvel", sevgi tarzında tecelli olması dolayısıyla "taayyün-i hubb" adı da verilen nûr-ı Muhammedî zuhur ettikten sonra her şey ondan ve onun için yaratılmıştır." Mehmet Demirci, "Hakikat-i Muhammediye", Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), c: 15, s. 180.

2 Kutsî hadisi 'Allah tarafından vahiy, ilham, rüya gibi değişik bilgi edinme yolları ile anlama Hz. Peygamber'e bildirilen, onun tarafından kendi ifade ve üslûbu ile Allah'a nisbet edilerek rivayet edilen, Kur'an'la herhangi bir ilgisi bulunmadığı gibi i'câz vasfı da olmayan hadis' şeklinde tanımlamak mümkündür. Bu tür hadislerin kudsî olarak nitelendirilmesi mânanın Allah'a aidiyeti, hadis denilmesi de Resûl-i Ekrem tarafından dile getirilmiş olması sebebiyledir. Kudsî hadislerin Allah'a nisbet edilmesi onların sabit ve sahih olduğu anlamına gelmez, buradaki "kudsî" kelimesi sadece sözün kaynağını gösterir, metnin kabul veya reddi açısından bir hüküm ifade etmez. Sahih olan kudsî hadislerin sayısı çok değildir." Hayati Yılmaz, "Kudsî Hadis", DİA, c: 26, s. 318.

"Sen olmasaydın... Sen olmasaydın... Ben kâinatı asla yaratmazdım" rivayetinin halk arasında ayet veya kutsî hadis olarak bilindiğinden söz ettik. Yapılan birkaç ankette Diyanet'te görev yapan birçok din görevlisinin dahi bu rivayeti "ayet", bir o kadarının da "sahih hadis" zannettikleri saptanmıştır. Şöyle ki:

1996 yılında bir yüksek lisans tez çalışması için Ankara ve Şırnak'ta yapılan alan araştırmasında 213 din görevlisine "Sen Olmasaydın/Levlâke..." rivayeti hakkındaki görüşleri sorulmuş ve şu sonuçlar elde edilmiştir:

Ankete katılan:

58 kişi (%27,2) "ayet",

86 kişi (%40,4) "sahih hadis",

15 kişi (%7,0) "cevapsız",

7 kişi (%3,3) "bilmiyorum",

2 kişi (%0,9) "atasözü" derken

sadece 45 kişi (%21,1) "mevzu hadis" doğru cevabını vermiştir.³

Aynı araştırmacı tarafından 10 yıl sonra yani 2006 yılında Isparta'da 96 din görevlisi üzerinde yapılan çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ankete katılan 96 kişiden:

46 kişi (%47,92) "ayet",

17 kişi (%17,71) "sahih hadis",

3 Mehmet Bilen, "Din Görevlilerinin Hadis Bilgileri Üzerine", İslami İlimler Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2, Güz 2007, s. 101.

7 kişi (%7,29) “bilmiyorum”,

2 kişi (%2,08) “cevapsız” derken

sadece 24 kişi (%25,0) “mevzu hadis” diyerek doğru cevap vermiştir.⁴

2011 yılında tamamlanan başka bir yüksek lisans çalışması için bu sefer Niğde ve Mersin’de 309 din görevlisi üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Buna göre ankete katılan 309 din görevlisinden:

97 kişi (%31,4) “ayet”,

38 kişi (%12,3) “sahih hadis”,

79 kişi (%25,6) “cevapsız”,

2 kişi (%0,6) “atasözü” cevabını verirken

93 kişi (%30,1) ise “mevzu hadis” diyerek doğru cevap vermiştir.⁵

Bu anket çalışmaları ışığında kabaca bir hesap yapacak olursak görüşlerine başvuru toplam 618 din görevlisinden 201’i bu rivayeti ayet zannetmektedir. 141 din görevlisinin sahih hadis zannettiği bu rivayete “mevzu hadis” diyerek doğru cevap verenlerin sayısı sadece 162’dir! Son zamanlarda bu yönde yapılmış başka anket çalışmaları var mı yok mu bilemiyoruz; ama yapılsa dahi önceki anketlerden farklı bir sonuç çıkacağını pek zannetmiyoruz.

4 Bilen, “Din Görevlilerinin Hadis Bilgileri Üzerine”, s. 102.

5 Ahmet Gür, “Din Görevlilerinin Hadis Bilgilerinin Mahiyeti Üzerine Bir Alan Araştırması (Niğde ve Mersin Örneği)”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2011, s. 251-252.

Levlâke rivayetini ayet zanneden 201 din görevlisinin maalesef Kur’ân ile pek haşır neşir olmadıklarını görüyor, hayretler içerisinde kalıyoruz. Zira Kur’ân-ı Kerim’i ister Arapçasından ister mealinden dikkatlice bir kez bile okuyanlar Kur’ân’da böyle bir ayet bulunmadığını görebileceklerdir. Din görevlileri tarafından sergilenen bu cehalet veya dikkatsizlik oldukça üzücüdür. Fakat diğer taraftan rivayete sahih hadis diyenlerin sayısının da bir hayli fazla olduğu görülüyor ki biz biraz da bunun üzerinde durmak istiyoruz. Zira söz konusu rivayete senet açısından olmasa bile en azından “mana açısından sahih” diyen ulema vardır ve onların bu görüşleri bazı kitaplarda kayıtlıdır. Bu bilgilere o kitaplarda rastlayan; fakat konu hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmayanların onlar gibi düşünmeleri mümkündür. Peki, işin gerçeği nedir, ne değildir şimdi o hususa bir göz atalım:

Söz konusu rivayetin önce senet açısından durumuna, daha sonra Arap dili açısından uygun olup olmadığına ve son olarak da metin/mana açısından sahih, zayıf veya uydurma olup olmadığına bakacağız.

1. Senet Yönünden

Sözünü hiç uzatmadan direkt olarak belirtelim ki hadis ilmiyle meşgul olanlarca bu rivayetin senet açısından **uydurma bir söz** yani **mevzû’** (موضوع) olduğu belirtilmiştir.⁶

6 Molla Aliyyü'l-Kârî, el-Esrâru'l-Merfûa fi'l-Ehâdisi'l-Mevdûa (el-Mevdûatu'l-Kubrâ), Thk:

Yapılan araştırmalar neticesinde yukarıdaki şekliyle meşhur olan bu söz erken veya geç dönem hiçbir hadis kitabında hadis olarak tespit edilememiştir.⁷ İbn Teymiye'nin de dediği gibi Nebîmizden nakledilmiş "Hz. Muhammed olmasaydı arş, kürsî, gökler, yer, ay ve güneş yaratılmazdı; Allah âlemi onun için yarattı" anlamına gelen sahih veya zayıf hiçbir hadis bulunmamaktadır. Hadis ilmiyle uğraşan hiçbir âlim bu yönde herhangi bir hadis rivayetinde bulunmamıştır. Ashâb-ı Kirâm'ın da bu tür şeyler söylediği bilinmemektedir. Bunlar, söyleyeni belli olmayan (anonim) sözlerdir.⁸

Demek ki söz konusu rivayetin hadis ilmi usûllerine göre tespit edilmiş bir rivayet zinciri yoktur ve senet açısından **uydurma**dır. İşin hadis ilmi açısından teknik yönü kısaca budur.

2. Dil Yönünden

Hadis usûlü kitaplarında uydurma hadisler anlatılırken, rivayet edilen sözde bir gramer (sarf-nahiv) hatası veya mana bozukluğu (rekâket) bulunduğu yer verilir.⁹ Çünkü Arapçayı fasîh bir şekilde konuşan Nebîimizin hadislerinde bu tür dil hatalarına rastlanmaz.¹⁰ Hadisleri mana ile rivayet etme yetkinliğine sahip

râvilerin bile yapamayacağı derecede büyük gramer hatalarını içeren bir rivayeti Nebîmize affetmek doğru değildir.¹¹ Halbuki levlâke... diye bilinen bu uydurma rivayette birkaç yönden dil hatası bulunmaktadır. Şöyle ki:

Arap dili kurallarına göre "levlâ" (لولا) edatından sonra gelen kelime mübtedâ olur. Mübtedâ olan kelime ma'rife isim olur ki bu da ism-i zâhir olmalıdır. Eğer zamir olursa bunun "hüve" (هو), "ente" (انت) gibi merfû munfasıl zamir olması gerekir. Halbuki "levlâke" (لولاك) rivayetinde yer alan "ke" (ك) zamiri mansûb muttasıl zamirdir. Dolayısıyla bunun mübtedâ olması mümkün değildir. Arapça açısından bunun doğrusu levlâke levlâke... (لولاك لولاك) değil; levlâ ente levlâ ente... (لولا انت انت) şeklinde olması gerekirdi.

Bir de hadis diye uydurulan bu sözde Arapçada pek kullanılmayan bir kalıp bulunmaktadır. O da levlâ (لولا) şart edatının cevabı menfî (olumsuz) olduğu zaman te'kîd lâminin (لما خلقت) gelmesi durumudur.¹² Bu, nadir rastlanan bir kullanımdır. Hâlbuki Kur'ân'da bunun doğru ve yaygın kullanılışı bulunmaktadır. Nûr sûresinin 21. ayetinde şöyle buyurulmuştur:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا

Muhammed Lütfi es-Sabbâğ, el-Mektebetu'l-İslâmî, 2. Bs., Beyrut, 1986, s. 288; hadis no: 385; İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, 3. bs., Beyrut, 1988, c. 2, s. 335, hadis no: 2123; Muhammed b. Ali b. Muhammed eş-Şevkânî, el-Fevâidu'l-Mecmûa fi'l-Ahâdisi'l-Mevdûa, Thk: Abdurrahman el-Muallimî, el-Mektebetu'l-İslâmî, 2. Bs., Beyrut, 1392 h., s. 326; hadis no: 1013. Ayrıca bkz: Harun Ünal, Uydurma Hadisler, Mirac Yayınları, İstanbul, 2007, c. 1, s. 87-93.

7 Bünyamin Erul, "Uydurma Rivayetlerde Peygamber Tasavvuru", İslam'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri ve Değeri, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, s. 421; Ahmet Yıldırım, Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2000, s. 121 vd.; Musa Bağcı, Beşer Olarak Hz. Peygamber, Ankara Okulu, Ankara, 2010, s. 480.

8 İbn Teymiye, Mecmûu Fetâvâ, Cem' ve Tertib: Abdurrahmân Muhammed b. Kâsım, c: 11, s. 96. İbn Teymiye devamlı, yerlerin, göklerin, ayın, güneşin vs. insanoğlu için yaratıldığını bildiren ayetleri sıralayarak bu anlayışın doğru olmadığını açıklamaktadır. Bu ayetler için bk: Bakara, 2/29; İbrahim, 14/32-33.

9 İbnü's-Salâh eş-Şehzürî, Ulûmu'l-Hadis, Thk: Nureddin İtr, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1998, s. 99.

10 Celaleddin es-Suyûtî, Tedrîbu'r-Râvi fi Şerhi Takrîbi'n-Nevevî, Thk: Ebû Kuteybe Nazar Muhammed el-Fârîyâbî, Dâru Taybe, 8.Bs., Riyad, 1427 h., c. 1, s. 324-325; Subhi es-Salîh, Hadis İlimleri ve Hadis İstilahları, Terc: M. Yaşar Kandemir, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Baskı, s. 226.

11 M. Yaşar Kandemir, Mevzû Hadisler (Menşei, Tanıma Yolları, Tenkidi), 5. Bs., İFAV, İstanbul, 2009, s. 181.

12 Rivayet el-Esrâru'l-Merfûa ve el-Fevâidu'l-Mecmûa'da bu şekilde geçerken Keşfu'l-Hafâ'da te'kîd lâmi olmadan kaydedilmiştir.

Eğer size Allah'ın iyiliği ve ikramı olmasaydı içinizden asla hiç kimse temize çıkamazdı. (Nûr 24/21)

Ayette görüldüğü gibi **ve levlâ** (وَلَوْلَا) şart edatının menfî cevabı **mâ zekâ** (مَا زَكَّى) şeklinde te'kid lâmi getirilmeden zikredilmiştir.¹³

Hadislerde de benzer kullanımlar vardır. Mesela Buhârî ve Müslim'de sahâbeden Berâ b. Âzib'in rivayet ettiği şöyle bir hadis vardır:

عَنِ الْبُرَاءِ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْأَخْزَابِ يَنْقُلُ التُّرَابَ وَقَدْ وَازَى التُّرَابُ بِيَاضَ بَطْنِهِ، وَهُوَ يَقُولُ:
لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا.
فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْنَا وَثَبَّتَ الْأَقْدَامَ إِنَّ لَأَقِينَا.
إِنَّ الْأَلَى قَدْ بَعَا عَلَيْنَا إِذَا أَرَادُوا فِتْنَةَ آبَائِنَا.

“Hendek savaşı gününde Resûlullâh'ı gördüm, toprak karnının beyazlığını örtmüş bir şekilde toprak taşıyor ve şu sözleri söylüyordu:

Ya Rab! Sen olmasaydın biz doğru yolu bulamaz, sadaka/zekât veremez, namaz kılamazdık. Kâfirlerle karşılaştığımızda ayaklarımızı sabit tut, üzerimize sekînet (manevî kuvvet, sabır, sebat) indir. Şüphesiz onlar bize saldırmışlardır. Bizi sıkıntıya sokarlarsa biz de karşı dururuz.”¹⁴

Görüldüğü gibi hadiste **levlâ** (لَوْلَا) şart edatından sonra **ente** (أَنْتَ) merfû munfasıl zamiri gelmiş, akabinde menfî cevap olan **mehtedeynâ** (مَا اهْتَدَيْنَا) da te'kid lâmi olmadan zikredilmiştir. Yani hem ayetlerde hem de sahih hadislerdeki doğru kullanım, dil kurallarına aykırı olan levlâke rivayetinin Nebîmize ait olamayacağını başka bir delildir.

3. Mana Yönünden

Keşfu'l-Hafâ müellifi Aclûnî ve **el-Esrârü'l-Merfûa** müellifi Aliyyü'l-Kârî, kitaplarında “senet yönünden

uydurmadır”, “her ne kadar hadis değilse de...” dedikleri halde levlâke rivayetinin, ihtiva ettiği mana yönünden sahih olduğunu söylerler.¹⁵ Belli ki birçok kişinin zihnini karıştıran ve rivayetin sahihmiş gibi telakki edilmesine yol açan husus budur. Özellikle Aliyyü'l-Kârî, bunun mana yönünden sahih olduğunu söylerken Deylemî ve İbn Asâkir'de geçen iki rivayeti daha delil göstermektedir. Deylemî'nin İbn Abbas'tan rivayet edildiğini söylediği hadis şöyledir:

لَوْلَا مَا خُلِقَتِ الْجَنَّةُ، وَلَوْلَا مَا خُلِقَتِ النَّارُ

“(Ey Muhammed!) Eğer sen olmasaydın Cennet yaratılmazdı. Ve yine sen olmasaydın Cehennem de yaratılmazdı.”¹⁶

Nâsiruddîn el-Albânî, bu sözün senet zincirinde bulunan bir râviden (Abdüssamed b. Ali b. Abdullah) dolayı tereddütsüz bir şekilde zayıf olduğunu, Deylemî'nin bu rivayette tek kaldığını (teferrüd) ve onun rivayet ettiği bu sözün sabit olduğunu beyan eden hiçbir kimseyi görmediğini belirtmiştir.¹⁷

İbn Asâkir'in Selmân-ı Fârisî'den rivayet edildiğini öne sürdüğü uzunca bir hadisin sonunda da şu cümle yer almaktadır:

لَوْلَا مَا خُلِقَتِ الدُّنْيَا

“(Ey Muhammed!) Eğer sen olmasaydın dünya yaratılmazdı.”¹⁸

Bu rivayet de İbnü'l-Cevzî ve Suyûfî tarafından “şeksiz şüphesiz uydurmadır” şeklinde nitelendirilmiştir.¹⁹

15 Aliyyü'l-Kârî, a.g.e., s. 288; hadis no: 385; Aclûnî, a.g.e., c: 2, s. 335, hadis no: 2123. Büyük müfessirlerden Fahreddin er-Râzî de Duhâ sûresinin 6. ayetini (Bir yetim iken seni bulup da barındırmadı mı?) tefsir ederken bu rivayete yer vermiştir. Hiçbir açıklama yapmamasından anlaşıldığına göre o da bu rivayeti sahih kabul etmektedir. Bkz: Fahreddin er-Râzî, et-Tefsîrü'l-Kebîr, 3. Bs., Dâru İhyâ'it-Turâsî'l-Arabî, Beyrut, 1999, c: 11, s. 196.

16 Şehredâr b. Şireveyh ed-Deylemî, el-Firdevs bi Me'sûri'l-Hitâb, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1986, c: 5, s. 227, hadis no: 8031.

17 Muhammed Nâsiruddîn el-Albânî, Silsiletü'l-Ehâdisi'd-Daife ve'l-Mevdûa, Mektebetü'l-Maârif, Riyad, 1992, c: 1, s. 451, hadis: 282.

18 İbn Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, Ömer b. Garâme el-Amrî, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1995, c: 3, s. 518; Aliyyü'l-Kârî, el-Esrârü'l-Merfûa, s. 288; Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Arrâk el-Kinânî, Tenzîhu's-Şerâti'l-Merfûaani'l-Ahbârî's-Şenâti'l-Mevdûa, Thk: Abdulvehhâb b. Abdullatif, Abdullah Muhammed es-Siddîk, 2. Bs, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1981, c: 1, s. 324-325.

19 İbnü'l-Cevzî, el-Mevdûât, Tahkik: 2. Baskı, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 2003, c. 1, s. 211; Celâleddin Abdurahmân es-Suyûfî, el-Leâilü'l-Masnûa fîl-Ehâdisi'l-Mevdûa, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, 1996, c: 1, s. 249.

13 Levlâke rivayetinin Arap dili açısından taşıdığı bu bozuklukların tespiti için Süleymaniye Vakfı ilmi araştırmacılarından Sn. Enes Alimoğlu'na teşekkür ederim.

14 Buhârî, Cihâd, 34, Megâzî, 31; Müslim, Cihâd, 125 (1803).

Görüldüğü gibi Aliyyü'l-Kârî'nin senet açısından uydurma olduğunu belirttiği levlâke rivayetinin mana açısından sahih olduğunu söylemek için delil getirdiği hadislerin de biri **uydurma**, diğeri ise sadece tek bir yerde ve oldukça **zayıf** bir şekilde rivayet edilmiştir.

Evet, bir söz hadis olmasa da hadis değeri taşımasa da mana yönünden Kur'ân'a uygun olabilir. Bu, gayet normaldir. Fakat buraya kadar verilen bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla levlâke rivayeti için bunu söylemek mümkün değildir.

Senet açısından uydurma olan levlâke rivayetinin mana açısından sahih olamayacağını Kur'ân temelli gerekçeleri de bulunmaktadır. Allah Teâlâ kâinatı, var ettiği her şeyi, niçin yarattığını bizzat kendisi şöyle açıklamıştır:

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأُمُرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

Yedi kat göğü ve yerden de onlar gibisini yaratan Allah'tır. Emir, bunların arasında durmadan iner; sizin gerçekten Allah'ın her şeye bir ölçü koyduğunu ve gerçekten Allah'ın ilmiyle her şeyi kuşattığını bilip öğrenmeniz için. (Talâk 65/12)

Demek ki Allah Teâlâ yarattıklarını Nebîmizin yüzü suyu hürmetine değil; her şeye ölçü koyanın ve ilmiyle her şeyi kuşatanın kendisi olduğunu bizlere bildirmek için yaratmıştır.

Kâinatın birer parçası olan insan ve cinlerin ise sadece Allah'a kulluk etmeleri için yaratıldığını yine ayetlerden

öğreniyoruz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

Cinleri ve insanları, kulluğu sadece bana yapınlar diye yarattım. (Zâriyât 51/56)

Konuyla ilgili diğer ayetler de şöyledir:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا

Yerde bulunan her ne varsa onları sizin için yaratan O'dur... (Bakara 2/29)

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ

Allah, gökleri ve yeri yaratmış olandır. Gökten su indirir, size rızık olması için onunla yerden ürünler çıkarır. Emriyle denizde yüzüp gitmesi için gemileri hizmetinize vermiştir. Irmakları da hizmetinize vermiştir.

وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

Yörüngelerinde hiç durmadan yürüyen güneşi ve ayı hizmetinize vermiştir. Geceyle gündüzü de sizin hizmetinize vermiştir. (İbrahim 14/32-33)

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

Gemilerin emriyle akıp gitmesi ve ikram olarak verdiklerini aramanız için denizi sizin hizmetinize veren Allah'tır. Belki görevlerinizi yerine getirirsiniz.

وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُتَفَكَّرُونَ

O göklerde ve yerde olan her şeyi sizin hizmetinize vermiştir. Bunda düşünen bir topluluk için göstergeler (ayetler) vardır. (Câsiye 45/13)

Muhammed Aleyhisselâmin da bir beşer olduğunun ve vahiy alması dışında diğer insanlardan hiçbir farkının bulunmadığının belirtildiği birçok ayeti ayrıca zikretmeye bile gerek duymuyoruz.

Bütün bu ayetler yaratılan her şeyin/mahlukatın tüm insanlar için, insanların da yalnızca Allah'a kulluk etmeleri için yaratıldığını gözler önüne sermektedir.

Hâlbuki ayetlerin tam aksine, levlâke rivayetine göre insanlar, cinler, yer ve gökler... hâsılı kâinatı her ne varsa hepsi Nebîmiz için, onun yüzü suyu hürmetine yaratılmıştır!

Tüm kâinatın Nebîmiz Muhammed Aleyhisselâm için yaratıldığına dair öne sürülen bu iddianın bir benzerini asırlar önce Hristiyanlar gündeme getirmiştir. Şu an elimizde bulunan İncil'in **Pavlus'un Koloselilere Mektubu** başlıklı bölümünde kâinatın İsa Aleyhisselâm için yaratılmış olduğuna dair şunlar yazılıdır:

"Görünmez Tanrı'nın görünümü, bütün yaratılışın ilk doğanı O'dur. Çünkü yerde ve gökte, görünen ve görünmeyen her şey -tahtlar, egemenlikler, yönetimler, hükümlerlikler- O'nda yaratıldı. Her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratıldı." (Koloseliler, Bölüm 1: 14-16)

Hristiyanların bu inançlarıyla bizdeki levlâke inancı arasındaki benzerlik dikkatlerden kaçmıyor! Pavlus'un İsa Aleyhisselâm için öne sürdüğü bu yanlış ve mesnetsiz iddiaların benzerini Nebîmiz için öne sürmenin hiçbir manası yoktur. Ömer b. Hattâb radiyallâhu anh'ın bizzat Nebîmizin dilinden aktardığı şu rivayeti asla göz ardı etmemek gerekir:

*"Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı aşırı surette methettikleri gibi sakın sizler de beni methederken aşırı gitmeyin! Şüphesiz ki ben sadece Allah'ın kuluym. (O yüzden bana sadece) Allah'ın kulu ve resûlü deyin."*²⁰

Demek ki Allah'ın Resûlü tehlikeyi erkenden sezmiş ve ümmetini Hristiyanların düştüğü yanlışlara düşmemeleri konusunda uyarmıştır. Fakat bunca ayet ve sahih hadise rağmen yine de "Hz. Muhammed olmasaydı kainat da olmazdı" şeklindeki yanlış bir inanç İslâm dünyasında neşvünemâ bulabilmiştir.

Sonuç olarak **senet** açısından uydurma olduğu hadis âlimleri tarafından kabul ve ikrar edilen levlâke rivayetinin **dil** yönünden de **mana** yönünden de hiçbir şekilde sahih kabul edilmesi mümkün değildir. Bu yüzden gerek vaaz ve hutbelerde ve gerekse kutlu doğum programları çerçevesinde düzenlenen etkinliklerde halkı bilgilendirme konumunda olanların bu uydurma rivayetten ayet veya sahih bir hadismi gibi bahsetmekten kaçınmaları, Allah'ın Resûlünü doğru bilgilerle tanıtarak sorumluluklarını yerine getirmeleri elzem bir husustur.

20 Buhârî, Enbiyâ, 48; Ahmed b. Hanbel, 1/23, 24; Dârimî, Rikâk, 68.

